

Poradnictwo zawodowe w oczach mieszkańców Olsztyna - raport z badań -

Wprowadzenie

Niniejszy raport przedstawia wyniki badań sondażowych, przeprowadzonych przez pracowników Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Olsztynie. Badania te objęły w sumie 464 osoby, podzielone na 3 grupy: młodzież szkolna, studenci i dorośli mieszkańcy miasta Olsztyn, w wieku 18-64 lata.

Badania przeprowadzono w listopadzie i grudniu 2009 roku na terenie miasta Olsztyn.

1. Założenia metodologiczne

1.1 Cele i problematyka badań

Głównym celem badań było **określenie poziomu wiedzy na temat poradnictwa zawodowego wśród mieszkańców miasta Olsztyn oraz ich zapotrzebowanie na poradnictwo zawodowe i informację zawodową.**

1.2 Problemy badawcze

Problem I: *Jaką wiedzę na temat poradnictwa zawodowego i pracy doradców zawodowych dysponują mieszkańcy miasta Olsztyn?*

Problemy szczegółowe:

1. Czy mieszkańcy miasta Olsztyna wiedzą:
 - na czym polega praca doradcy zawodowego
 - w jakich instytucjach pracują doradcy zawodowi?
 - do kogo adresowane jest poradnictwo zawodowe?

- jaki jest zakres kompetencji doradców zawodowych?
2. Jakie trudności skłaniają mieszkańców miasta Olsztyna do korzystania z poradnictwa zawodowego?
 3. Jaki jest poziom zapotrzebowania na usługi doradców zawodowych wśród mieszkańców miasta Olsztyna?
 4. Jakie są oczekiwania mieszkańców miasta Olsztyna wobec doradców zawodowych?
 5. Czy obecność szkolnego doradcy zawodowego pozytywnie wpływa na poziom wiedzy na temat poradnictwa zawodowego wśród uczniów?

Problem II: *Jakich informacji, które mogłyby pomóc w dokonywaniu wyborów edukacyjnych lub zawodowych szczególnie brakuje mieszkańcom Olsztyna lub dostęp do nich jest utrudniony?*

Problemy szczegółowe:

1. Z jakich informacji korzystali respondenci, podejmując decyzje zawodowe / edukacyjne?
2. Jakie informacje ułatwiłyby podjęcie decyzji zawodowych / edukacyjnych przez respondentów?
3. Jakie informacje, które mogłyby ułatwić podjęcie decyzji zawodowych / edukacyjnych przez respondentów są wg nich szczególnie trudno dostępne?
4. W jakich instytucjach / u jakich osób respondenci poszukiwali informacji pomocnych w podejmowaniu decyzji zawodowych?

1.3 Metoda badawcza i sposób przeprowadzania badań

Za metodę badawczą przyjęto sondaż diagnostyczny – jest to metoda badań ilościowych, która pozwala na diagnozowanie problemów występujących w obrębie całego społeczeństwa, na podstawie badań przeprowadzonych w obrębie wycinka populacji objętej problematyką badawczą. Jako technikę badań wykorzystano badania ankietowe, przeprowadzone za pomocą trzech rodzajów kwestionariuszy:

1. Kwestionariusz ankiety przeznaczony dla respondentów z grupy młodzieży szkolnej – w tej grupie, zastosowano technikę ankiety audytoryjnej – ankiety były przeprowadzane w poszczególnych klasach, pod nadzorem pracowników CiPKZ;

2. Kwestionariusz ankiety przeznaczony dla respondentów z grupy studentów – dla tej grupy również zastosowano technikę ankiety audytoryjnej – ankiety były przeprowadzane w poszczególnych grupach studentów, pod nadzorem pracowników CiPKZ;
3. Kwestionariusz ankiety przeznaczony dla respondentów z grupy mieszkańcy miasta Olsztyn, w wieku 18-64 lata – w tej grupie, zastosowano technikę wywiadów ankietowych – wywiady, przeprowadzane zostały przez studentów Wyższej Szkoły Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie, w oparciu o przygotowany przez pracowników CiPKZ kwestionariusz wywiadu.

2. Charakterystyka demograficzna badanej populacji

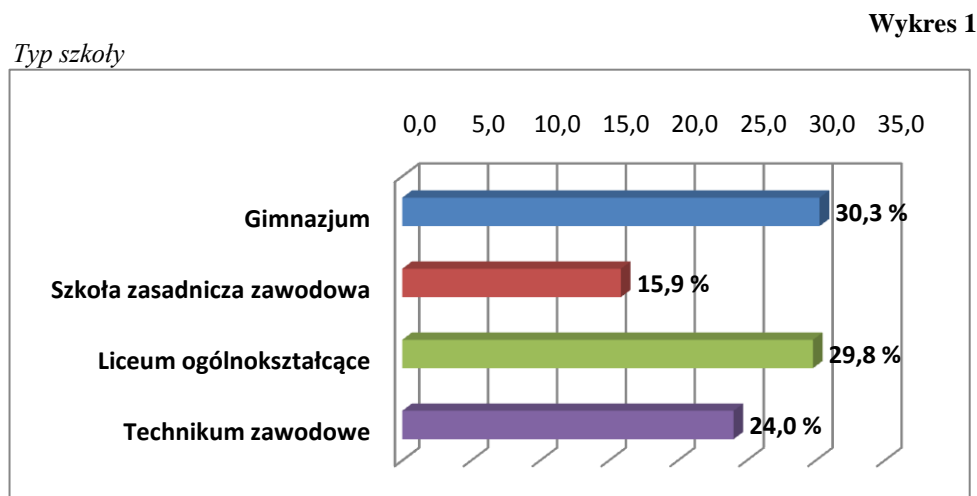
W przeprowadzonych badaniach wzięło udział 464 mieszkańców Olsztyna. Ze względu na charakter przeprowadzanych badań i postawione założenia, badaną populację podzielono na 3 mniejsze:

1. Młodzież szkolna
2. Studenci
3. Dorośli, w wieku 18-64 lata

W obrębie każdej z wyżej wymienionych populacji, podstawę badań stanowiła uproszczona próba warstwowa, dostosowana do potencjału badawczego CliPKZ w Olsztynie.

2.1 Młodzież szkolna

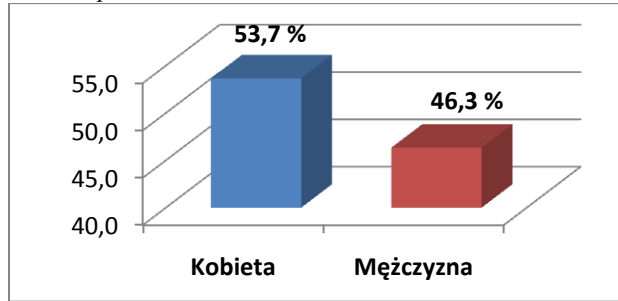
W badaniach wzięło udział 208 osób w wieku szkolnym – uczniów szkół publicznych z terenu miasta Olsztyn. 30,3% respondentów stanowili uczniowie gimnazjów, 15,9% - uczniowie szkół zasadniczych zawodowych, 29,8% uczniowie liceów ogólnokształcących, a 24% - uczniowie techników zawodowych. W badaniach nie uwzględniono uczniów szkół podstawowych (ze względu na ich ograniczoną samodzielność przy dokonywaniu wcześniejszych decyzji edukacyjnych).

Wśród respondentów z tej grupy, 53,7% stanowiły kobiety, a mężczyźni – 46,3%.

Wykres 2

Płeć respondentów

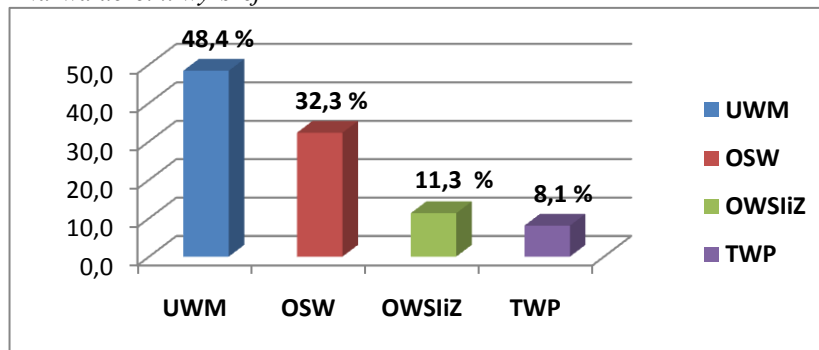

2.2 Studenci

W tej grupie respondentami byli studenci studiów dziennych olsztyńskich uczelni wyższych. W sumie, kwestionariusze wypełniło 124 studentów: 48,4% stanowili studenci Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego; 32,3% - studenci Olsztyńskiej Szkoły Wyższej; 11,3% - Olsztyńskiej Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania; 8,1% - Wyższej Szkoły Informatyki i Ekonomii Towarzystwa Wiedzy Powszechnej.

Wykres 3

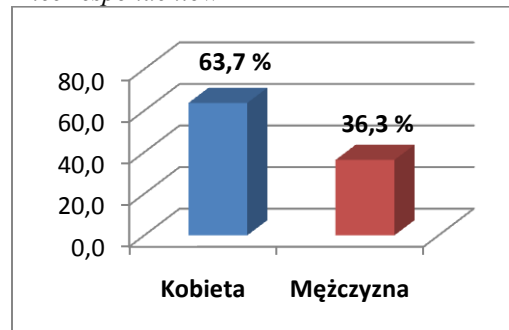
Nazwa uczelni wyższej

W skład zrealizowanej próby weszła populacja, w której 63,7% stanowiły kobiety, a 36,3% - mężczyźni.

Wykres 4

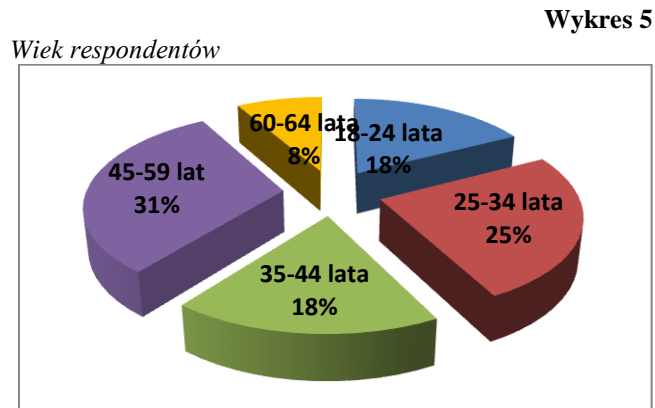
Płeć respondentów

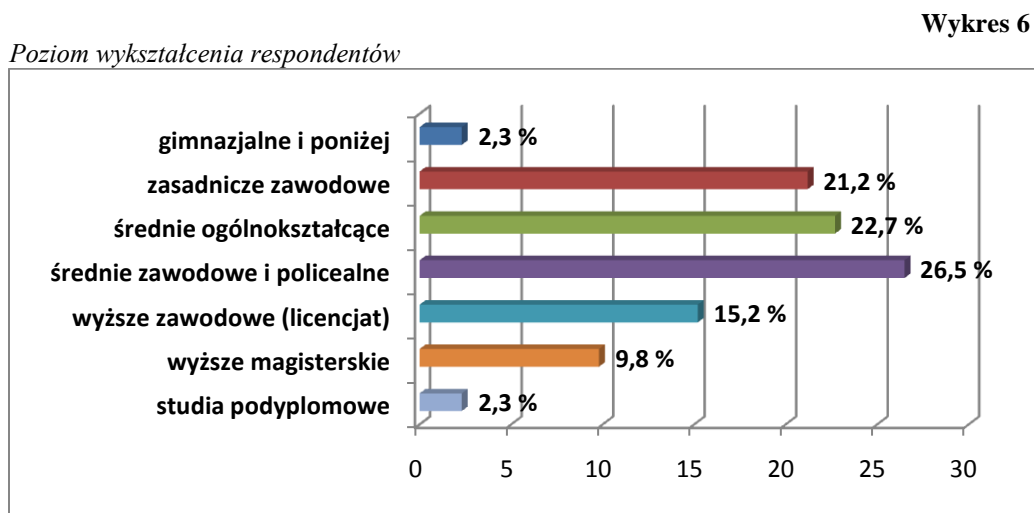
2.3 Dorośli w wieku 18-64 lata

W skład tej grupy respondentów weszli mieszkańcy miasta Olsztyn w wieku 18-64 lat. Studenci studiów dziennych nie zostali objęci badaniem, ponieważ do nich skierowany był inny moduł badań sondażowych.

W badaniach wzięło udział 132 respondentów, z czego 53% stanowiły kobiety, a 47% mężczyźni. Udział osób w poszczególnych grupach wiekowych przedstawia Wykres 5.

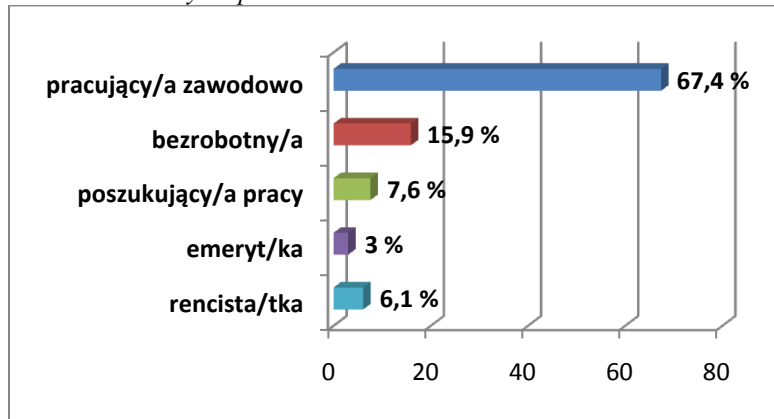

Większość respondentów stanowiły osoby o wykształceniu średnim zawodowym i/lub policealnym (26,5%), średnim ogólnokształcącym (22,7%) i zasadniczym zawodowym (21,2%). Wykształcenie wyższe licencjackie posiadało 15,2% badanych, a wyższe magisterskie 9,8%. Wykształcenie gimnazjalne i niższe deklarowało 2,3% respondentów.

67,4% spośród osób biorących udział w tym module badań pracuje zawodowo. Osoby bezrobotne stanowiły 15,9% respondentów, a 7,6% - osoby poszukujące pracy. Emeryci i renciści stanowili w sumie 9,1% badanej populacji.

Status zawodowy respondentów

3. Poradnictwo zawodowe w oczach respondentów

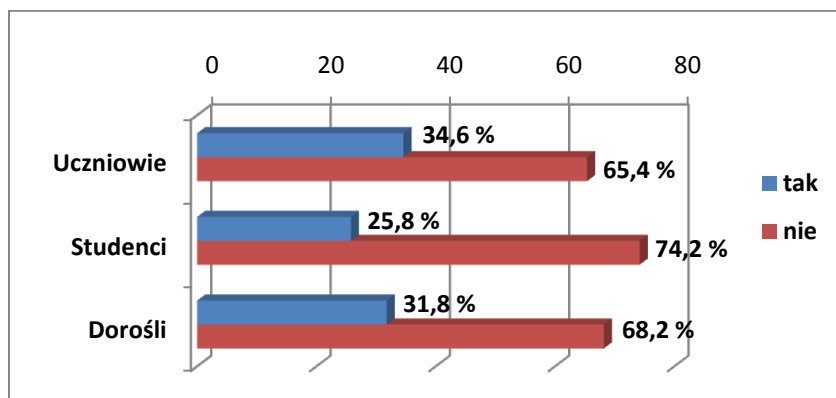
3.1 Częstotliwość korzystania i poziom zainteresowania usługami doradców zawodowych

Odsetek respondentów, którzy korzystali z usług doradców zawodowych jest dość wysoki w stosunku do wyników badań przeprowadzanych przez inne instytucje. Wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych wyniósł on 34,6%, wśród studentów – 25,8%, a wśród dorosłych mieszkańców Olsztyna – 31,8%. Generalnie, więcej niż co 3 respondent miał styczność z poradnictwem zawodowym. Dla porównania, w podobnych (lecz zakrojonych na dużo szerszą skalę) badaniach, przeprowadzonych w 2009 roku przez firmę PROFIT COMMUNICATIONS S.C. na zlecenie Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Wałbrzychu, kontakt z doradcą miało jedynie 9% badanych (próba liczyła 1022 osoby – mieszkańców Dolnego Śląska).

Przedstawione wyniki wskazują jednak wyraźnie, że cel jakim jest powszechnie dostępne, całociowe poradnictwo zawodowe, jest jeszcze odległy. Niemal 2/3 uczniów i 3/4 studentów nie miało dotychczas styczności z doradcą zawodowym, pomimo iż doradcy są zatrudnieni w większości szkół ponadgimnazjalnych, a na każdej z uczelni objętych badaniami funkcjonuje Akademickie Biuro Karier.

Wykres 8

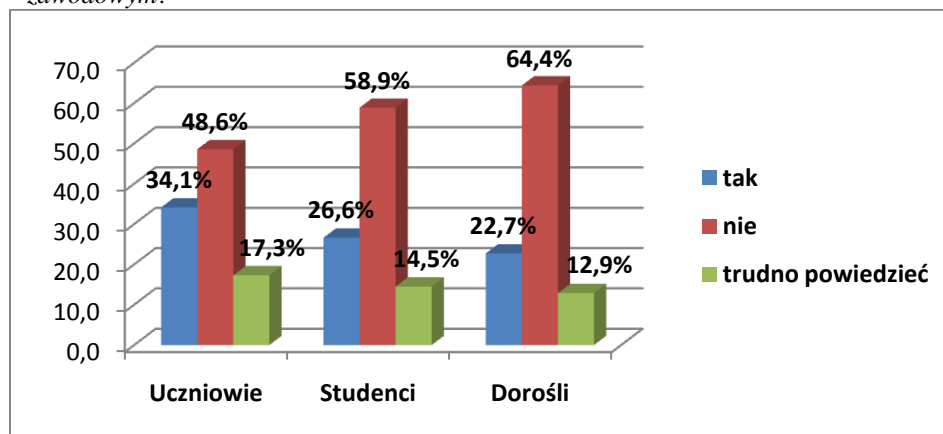
Czy kiedykolwiek korzystał/a Pan/i z pomocy doradcy zawodowego?

Odpowiedzi respondentów na kolejne pytania kwestionariusza potwierdzają niewielki (w kontekście wdrażania całozyciowego poradnictwa zawodowego) poziom zainteresowania usługami z zakresu poradnictwa zawodowego. Na pytanie „Czy w chwili obecnej, chciałby/chciałaby Pan/i skontaktować się z doradcą zawodowym?”, twierdząco odpowiedział mniej niż co 3 ankietowany (34,1% uczniów, 26,6% studentów i tylko 22,7% dorosłych; tematy spotkań z doradcą zawodowym, którymi zainteresowani byli respondenci zawarte są w tabelach w Aneksie 1).

Wykres 9

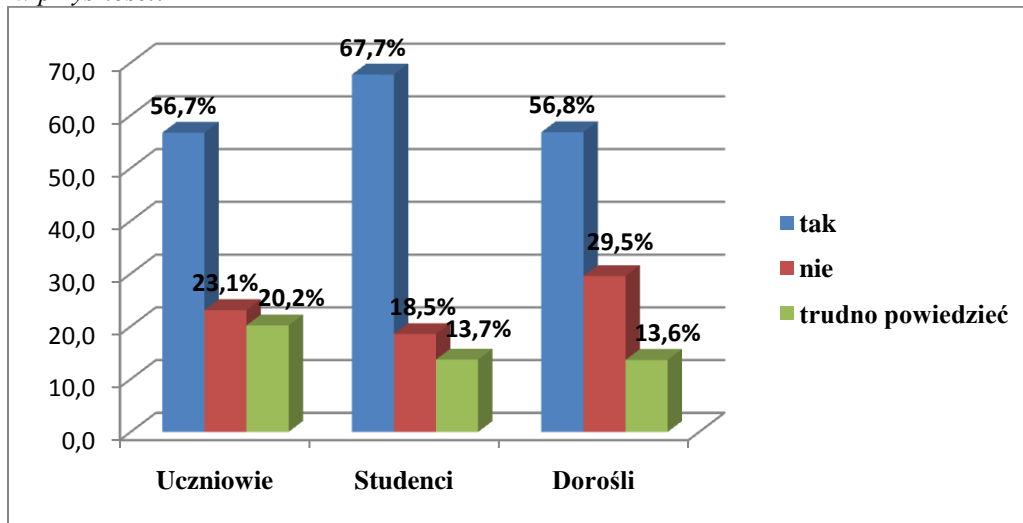
Czy w chwili obecnej, chciałby/chciałaby Pan/i skontaktować się z doradcą zawodowym?

Znacznie więcej respondentów wyraziło chęć kontaktu z doradcą zawodowym w przyszłości – wsparciem doradczym zainteresowana jest zdecydowana większość ankietowanych, szczególnie wśród studentów (67,7%; tematy spotkań z doradcą zawodowym, którymi zainteresowani byli respondenci zawarte są w tabelach w Aneksie 2).

Wykres 10

Czy byłby/byłaby Pan/i zainteresowany/a wsparciem ze strony doradcy zawodowego w przyszłości?

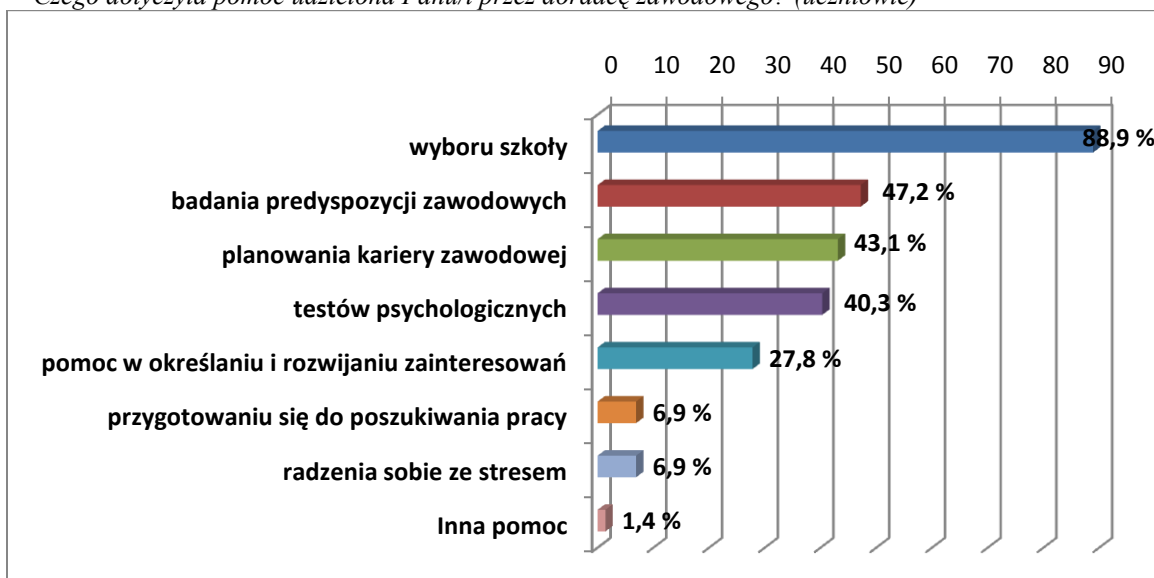

3.2 Tematyka spotkań z doradcami zawodowymi

Tematyka spotkań z doradcami różniła się wyraźnie pomiędzy poszczególnymi grupami respondentów. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, najczęściej konsultowali się z doradcami zawodowymi w celu uzyskania pomocy przy wyborze szkoły (88,9%). Inne częste tematy spotkań to: badanie predyspozycji zawodowych – 47,2%; planowanie kariery zawodowej – 43,1%; testy psychologiczne – 40,3%.

Wykres 11

Czego dotyczyła pomoc udzielona Panu/i przez doradcę zawodowego? (uczniowie)

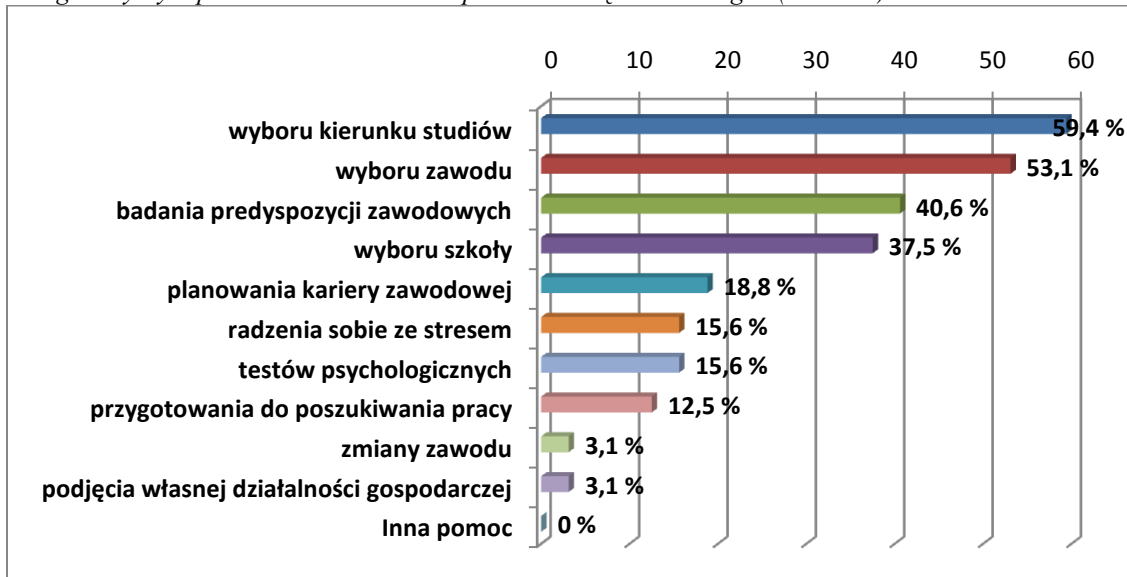

Studenci najczęściej korzystali z pomocy doradców przy dokonywaniu wyboru kierunku

studiów (59,4%) i zawodu (53,1%), a także w celu zbadania predyspozycji zawodowych (40,6%).

Wykres 12

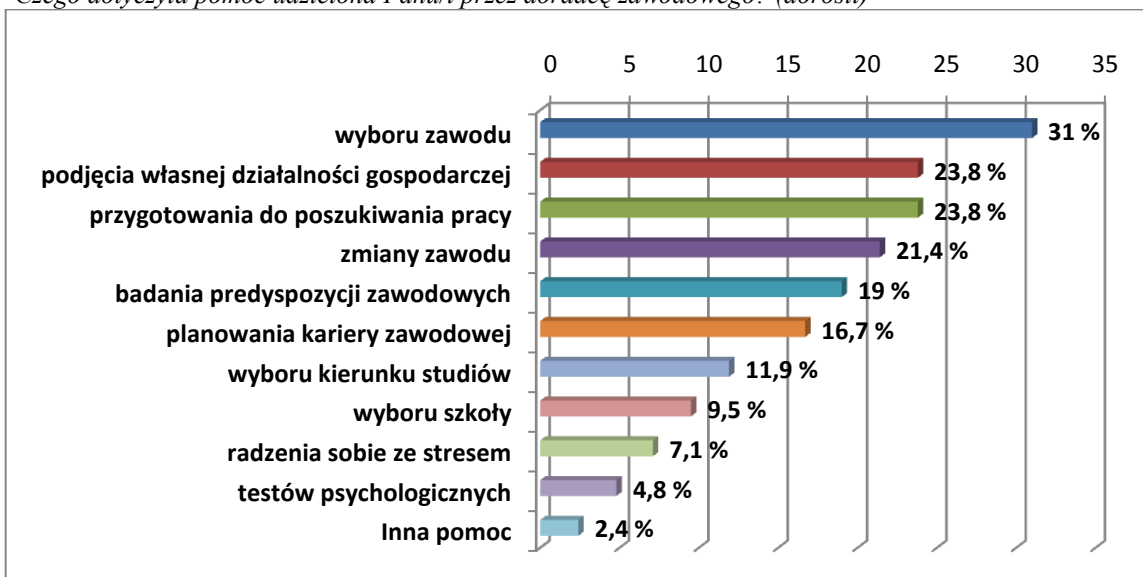
Czego dotyczyła pomoc udzielona Panu/i przez doradcę zawodowego? (studenci)

Respondenci z grupy dorosłych najczęściej szukali wsparcia przy wyborze zawodu (31% przypadków). Celem spotkań często było również poszukiwanie informacji dotyczących podjęcia działalności gospodarczej (23,8%), uzyskanie pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy (23,8%), pomoc przy zmianie zawodu (21,4%) i określenie predyspozycji zawodowych (19%). Badani w tej grupie respondentów, zdecydowanie najrzadziej korzystali z testów psychologicznych – jedynie 4,8% spotkań obejmowało wsparcie tego typu.

Wykres 13

Czego dotyczyła pomoc udzielona Panu/i przez doradcę zawodowego? (dorośli)

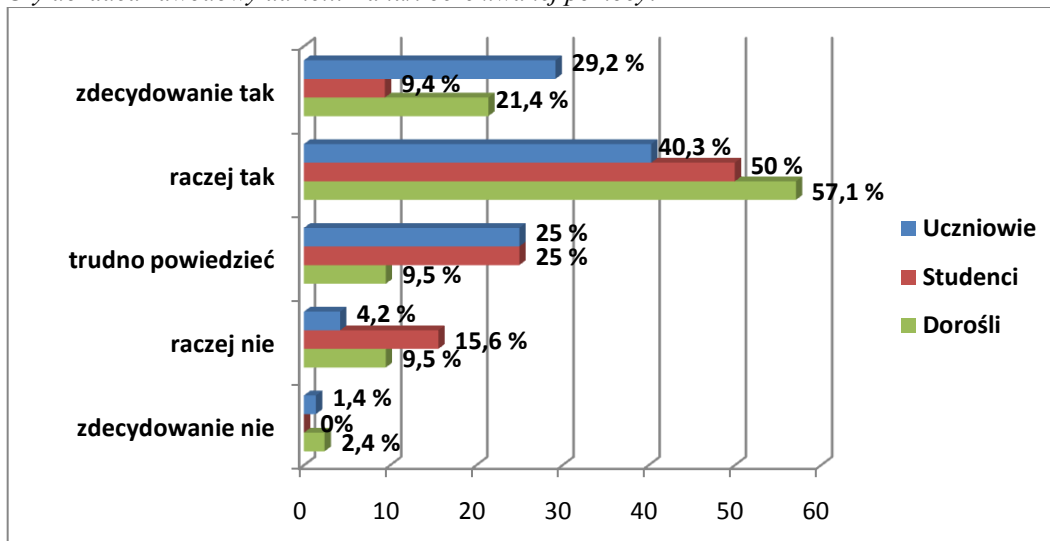

3.3 Ocena skuteczności usług doradców zawodowych w opinii respondentów

Odpowiedzi na pytanie „Czy doradca zawodowy udzielił Panu/i oczekiwanej pomocy?” miały za zadanie dostarczyć informacji niezwykle istotnej z punktu widzenia propagowania całonocnego poradnictwa zawodowego. Subiektywna, pozytywna ocena klientów doradców zawodowych, na temat skuteczności udzielanych przez nich porad, może odgrywać kluczową rolę w promocji usług doradczych (lub w przypadku oceny negatywnej - odwrotnie) w społeczeństwie.

Wykres 14

Czy doradca zawodowy udzielił Panu/i oczekiwanej pomocy?

Zdecydowanej większości respondentów (69,9%), którzy korzystali z usług doradców zawodowych, udzielono porady spełniającej ich oczekiwania. W każdej z badanych grup, odsetek osób, które są zadowolone z pomocy doradcy jest bardzo wysoki: wśród uczniów – 69,5%, wśród studentów – 59,4%; wśród „dorosłych” – 78,5%. Jedynie 9,6% badanych uważało, iż doradcy nie udzielili im pomocy zgodnej z ich oczekiwaniami – najczęściej byli to studenci (15,6%).

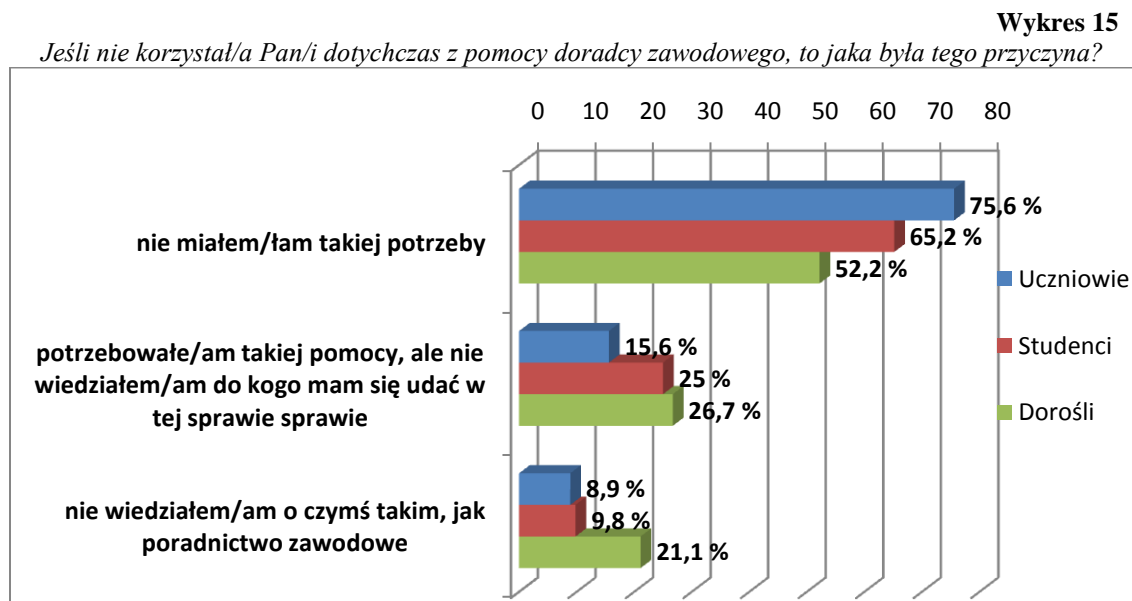
Interesującym wydaje się fakt, iż ¼ respondentów z grupy studentów i uczniów nie była w stanie jednoznacznie ocenić skuteczności poradnictwa zawodowego. Być może jest to spowodowane brakiem podstawowych informacji na temat poradnictwa zawodowego (patrz: rozdz. 3.4), co może rodzić nieodpowiednie wyobrażenie na temat usług świadczonych doradców zawodowych.

Podsumowując, uzyskane informacje można uznać za optymistyczne. Klienci, którzy w zdecydowanej większości przypadków dobrze oceniają pracę doradców zawodowych, mogą stanowić swoistą „żywą reklamę”, skuteczniejszą od jakichkolwiek akcji promocyjnych czy

kampanii społecznych. Należy bowiem pamiętać, iż informacje, rozpowszechniane w bezpośrednich rozmowach, mają moc oddziaływania zdecydowanie większą, niż treści pochodzące ze źródeł „trzecich”.

3.4 Wiedza na temat poradnictwa zawodowego

Do zdiagnozowania poziomu wiedzy na temat poradnictwa zawodowego miały posłużyć dwa pytania kwestionariuszowe, jednak po analizie wyników badań, okazało się, że problematyka ta może być równie skutecznie zilustrowana poprzez przedstawienie opisu statystycznego odpowiedzi na pytanie „Jeśli nie korzystał/a Pan/i dotychczas z pomocy doradcy zawodowego, to jaka była tego przyczyna?” Odpowiadały na nie tylko osoby, które do momentu przeprowadzania badań, nie miały styczności z doradcą zawodowym.

W kafeterii odpowiedzi znalazła się również pozycja „Inne przyczyny, jakie?”, jednak żaden z respondentów nie zaznaczył tej opcji.

Okazuje się, że aż 34,1% respondentów, którzy nie korzystali z usług doradczych nie wiedziało, czym jest poradnictwo zawodowe. Co więcej, co piąty badany twierdził, iż potrzebował wsparcia tego typu, jednak nie wiedział do kogo ma zwrócić się ze swoimi problemami.

Szczególnie wyraźnie tendencja ta zarysowuje się w grupie „dorosłej” – 26,7% respondentów „potrzebowało takiej pomocy, ale nie wiedziało do kogo się udać w tej sprawie”, a 21,1% w ogóle nie wiedziało o czymś takim jak poradnictwo zawodowe. Szczególnie niekorzystna wydaje się sytuacja w grupie wiekowej 35-59 lat, w której odsetek osób

deklarujących brak wiedzy na temat poradnictwa jest najwyższy i wynosi ponad 55%. Informacja ta może być interesująca w kontekście międzypokoleniowego transferu wiedzy na temat poruszania się po rynku pracy – rodzice obecnych uczniów i studentów to najczęściej osoby z tej właśnie grupy wiekowej.

W młodych grupach wiekowych, sytuacja jest nieco lepsza, jednak tu również wielu respondentów nie było w stanie uzyskać niezbędnego wsparcia ze strony odpowiednich osób/instytucji, ze względu na brak elementarnej wiedzy na temat poradnictwa zawodowego – wśród studentów było to 25% ankietowanych (pomimo funkcjonowania Akademickich Biur Karier na wszystkich uczelniach, na których przeprowadzane były badania), a wśród uczniów - 15,6%.

Niski poziom wiedzy na temat poradnictwa zawodowego potwierdzają odpowiedzi respondentów na pytanie o to, gdzie szukaliby doradcy zawodowego. Pytanie to zostało zadane w formie otwartej, aby zbadać rzeczywistą, świadomą wiedzę respondentów (podana kategoria odpowiedzi mogłaby sugerować odpowiedzi).

Niemal połowa (48%) ankietowanych nie wie gdzie szukać doradców. Wśród uczniów było to aż 57,7%. Co ciekawe, nie ma tu rozbieżności pomiędzy wynikami uzyskanymi podczas badań przeprowadzanych w szkołach, w których działają Szkolne Ośrodki Kariery, a tymi, w których nie ma komórek tego typu. Ponadto, uczniom zadano dodatkowe pytanie o to, czy w ich szkole zatrudniony jest doradca zawodowy - 20% badanych nie wiedziało lub udzieliło błędnej odpowiedzi.

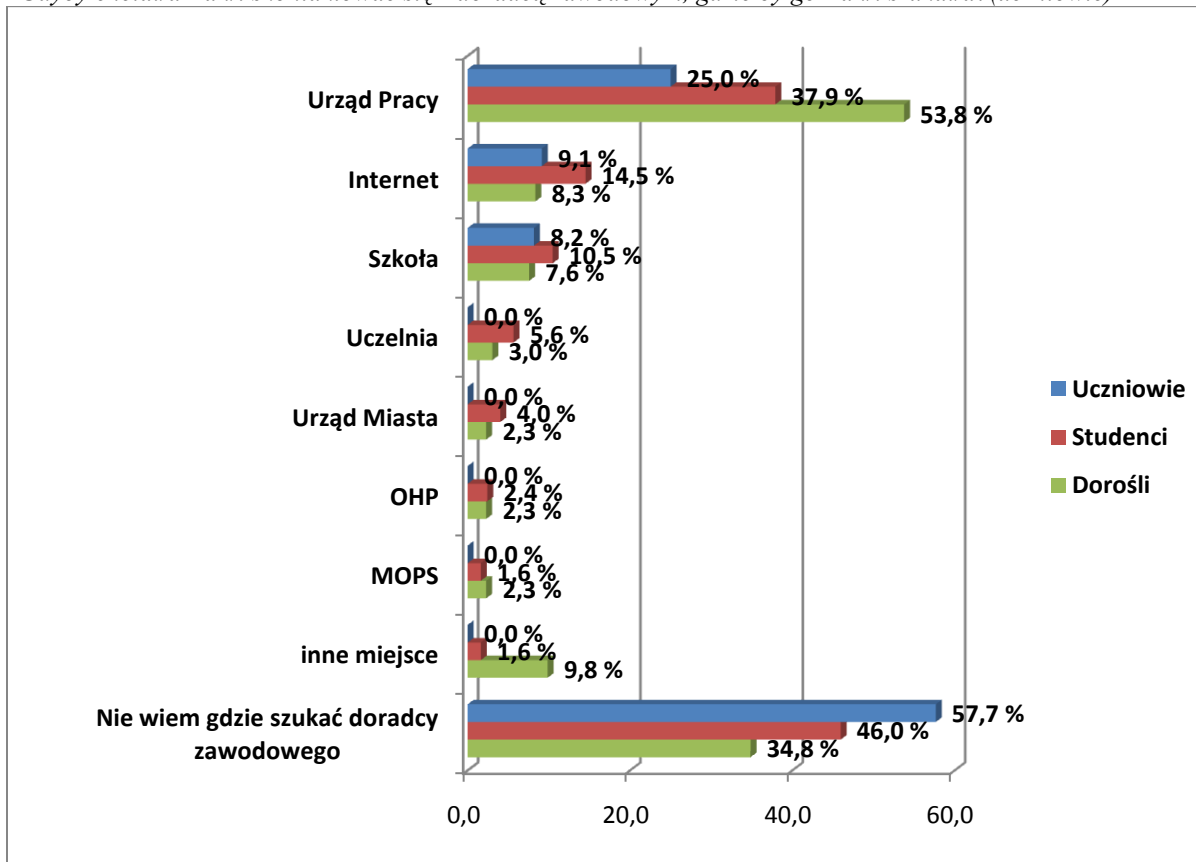
Również studentom i dorosłym brakuje wiedzy na temat miejsca zatrudnienia doradców. Nawet spośród tych, którzy starali się udzielić odpowiedzi, wskazania wydawały się często zupełnie przypadkowe. Można by odnieść wrażenie, że są na „chybił-trafił”. W wielu wypadkach pojawiały się odpowiedzi takie jak Urząd Miasta, Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe, czyli instytucje, które z poradnictwem zawodowym mają niewiele wspólnego. Jedynie 5,6% studentów wie o tym, że poradnictwo zawodowe funkcjonuje w ramach uczelni wyższych (choć nazwa Akademickie Biuro Karier nie padło ani razu), a niewielu uczniów jest świadomych możliwości korzystania z pomocy doradcy w szkole lub poprzez Ochotnicze Hufce Pracy. Często natomiast (szczególnie wśród studentów) pojawiała się odpowiedź „Internet” - można jednak założyć, że nie jest traktowany jako platforma kontaktu z doradcami, ale jako medium, przy pomocy którego doradcę można odnaleźć, gdy zajdzie taka potrzeba.

Najczęściej wskazywanym przez respondentów miejscem był (zupełnie prawidłowo) Urząd Pracy – jednak tylko sporadycznie pojawiały się dokładne nazwy konkretnego urzędu (powiatowy/wojewódzki). Często też pojawiały się odpowiedzi nieprecyzyjne, czasem mniej lub

bardziej odpowiadające rzeczywistości, np.: „*naprzeciwko pływalni/OZOSu/Stomilu*”, „*w biurze doradczym*”, „*Urząd Doradztwa Zawodowego*”, „*pośredniak/zatrudniak*” czy „*w urzędzie*”.

Wykres 16

Gdyby chciał/a Pan/i skontaktować się z doradcą zawodowym, gdzie by go Pan/i szukał/a?(uczniowie)

Kolejne pytanie, sondujące poziom wiedzy mieszkańców Olsztyna na temat poradnictwa zawodowego, miało na celu zbadanie sposobu postrzegania doradców zawodowych, ich kompetencji i zakresu obowiązków. Biorąc jednak pod uwagę fakt, iż tylko część badanych korzystała z usług doradców, można potraktować odpowiedzi na to pytanie z pewną dozą rezerwy, jako ukazujące funkcjonujące w społeczeństwie stereotypy / wyobrażenia / oczekiwania wobec poradnictwa. Warto jednak zwrócić uwagę na zawarte w Tabeli 1 wyniki, gdyż stanowią doskonałą ilustrację analizowanego zagadnienia. Badani posiadają jedynie powierzchowne wyobrażenie na temat tego, kim jest doradca zawodowy i jaką spełnia funkcję.

Pytanie, postawione w formie tabelarycznej, brzmiało: „*Czy wg Pana/i doradca zawodowy to osoba, która...*”. Zadaniem respondentów, było ustosunkowanie się do stwierdzeń, stanowiących uzupełnienie pytania głównego (tylko część z nich faktycznie wchodzi w zakres obowiązków doradców), poprzez wybór jednej z trzech odpowiedzi: *Tak*; *Nie*; *Trudno powiedzieć*. Okazało się, że ponad 30% wszystkich odpowiedzi brzmiało: *trudno powiedzieć*. Respondenci nie byli pewni nawet co do najbardziej oczywistych obowiązków doradcy, takich

jak wsparcie przy planowaniu kariery zawodowej i diagnozowanie predyspozycji zawodowych.

Z przytoczonych w tej części raportu wyników można wysnuć wniosek, iż zawód doradcy zawodowego, jest postrzegany jako coś „odległego” – nie funkcjonuje w świadomości społecznej żadna „potoczna” wiedza na temat tego zawodu, oraz korzyści jakie niesie ze sobą kontakt z doradcą. Dlatego też wydaje się niezwykle istotne, aby dołożyć wszelkich starań, by została wypromowana i rozpowszechniona przejrzysta definicja poradnictwa zawodowego, jako formy wsparcia dla osób w każdym wieku – jeśli tak się ni stanie, trzeba będzie dalej liczyć się z tym, że wiele osób, które nie radzą sobie na rynku pracy, pozostaną bez wsparcia tylko ze względu na brak podstawowych informacji.

Tabela 1

Czy wg Pana/i doradca zawodowy to osoba, która...

Odpowiedzi:	Uczniowie						Studenci						Dorośli					
	Tak		Nie		Trudno powiedzieć		Tak		Nie		Trudno powiedzieć		Tak		Nie		Trudno powiedzieć	
	N	%	N	%	N	%	N	%	Nie	%	N	%	N	%	N	%	N	%
doradza jak zachowywać się na rozmowie kwalifikacyjnej?	102	49,0	29	13,9	77	37,0	76	61,3	12	9,7	36	29,0	62	60,2	12	11,7	29	28,2
wskazuje odpowiednie instytucje kształcące i szkolące?	151	72,6	19	9,1	38	18,3	88	71,0	10	8,1	26	21,0	71	68,9	6	5,8	26	25,2
pomaga w określeniu preferencji i predyspozycji zawodowych klienta?	153	73,6	21	10,1	34	16,3	94	75,8	7	5,6	23	18,5	66	64,1	8	7,8	29	28,2
pomaga przy planowaniu kariery zawodowej?	130	62,5	29	13,9	49	23,6	76	61,3	17	13,7	31	25,0	57	55,3	15	14,6	31	30,1
uczy, jak szukać pracy?	101	48,6	39	18,8	68	32,7	67	54,0	22	17,7	35	28,2	64	62,1	11	10,7	28	27,2
bada poziom inteligencji klientów?	40	19,2	95	45,7	73	35,1	11	8,9	66	53,2	47	37,9	9	8,7	57	55,3	37	35,9
udziela pomocy z zakresu prawa pracy	91	43,8	39	18,8	78	37,5	55	44,4	20	16,1	49	39,5	38	36,9	18	17,5	47	45,6
pomaga przygotowywać dokumenty aplikacyjne (CV i list motywacyjny)?	96	46,2	36	17,3	76	36,5	59	47,6	17	13,7	48	38,7	60	58,3	14	13,6	29	28,2
pomaga w uzyskaniu zasiłków?	20	9,6	97	46,6	91	43,8	16	12,9	45	36,3	63	50,8	9	8,7	50	48,5	44	42,7
wyszukuje oferty pracy dla klienta?	55	26,4	78	37,5	75	36,1	34	27,4	41	33,1	49	39,5	36	35,0	34	33,0	33	32,0
pomaga klientowi znaleźć pracę?	80	38,5	55	26,4	73	35,1	45	36,3	24	19,4	55	44,4	39	37,9	33	32,0	31	30,1

4. Podłoże informacyjne decyzji zawodowych i edukacyjnych respondentów

Druga część badań miała na celu dostarczenie wiedzy o tym, w jaki sposób respondenci podejmowali dotychczasowe decyzje zawodowe i/lub edukacyjne, a przede wszystkim, z jakich informacji korzystali przy podejmowaniu tych decyzji i jakie były ich źródła. Niestety, ze względu na brak wystarczającej ilości odpowiedzi, nie udało się ustalić jakich informacji, które mogłyby ułatwić podjęcie decyzji zawodowych / edukacyjnych przez respondentów są szczególnie trudno dostępne.

4.1 Młodzież szkolna

Zgodnie z przewidywaniami, kluczową rolę przy podejmowaniu decyzji o wyborze szkoły odgrywa informacja na temat profilów nauczania. Respondenci z tej grupy często zwracali uwagę na rankingi szkół (35,1%), oraz na warunki podjęcia nauki w danej szkole. Co dziesiąty uczeń nie korzystał z żadnych informacji.

Tabela 2

Z jakich informacji korzystał Pan/i przygotowując się do wyboru szkoły?(uczniowie)

Odpowiedzi	N	%
informacji o profilach nauczania	143	68,8
informacje o zawodach	94	45,2
rankingi szkół	73	35,1
informacji o warunkach podjęcia nauki w szkole	69	33,2
informacje o rynku pracy	45	21,6
informacji o zajęciach dodatkowych	39	18,8
informacje o możliwości samo zatrudnienia w danym zawodzie	39	18,8
informacji o kadrze nauczycielskiej	29	13,9
informacje o przeciwwskazaniach zdrowotnych w danym zawodzie	29	13,9
informacji o kołach zainteresowań	26	12,5
informacji o infrastrukturze	21	10,1
informacje o zawodach deficytowych i nadwyżkowych	18	8,7
z innych informacji	6	2,9
nie korzystałem/lam z informacji tego typu	20	9,6

Miłą niespodzianką stanowi natomiast fakt, iż wielu uczniów zainteresowało się informacją o zawodach (45,2%), oraz o rynku pracy (21,6%). Jest to bardzo istotna informacja, gdyż wybierając profil nauczania na etapie szkoły średniej, młodzież podejmuje swoją pierwszą decyzję zawodową. Decyzje, które uczniowie podejmują na tym etapie życia (np. te dotyczące

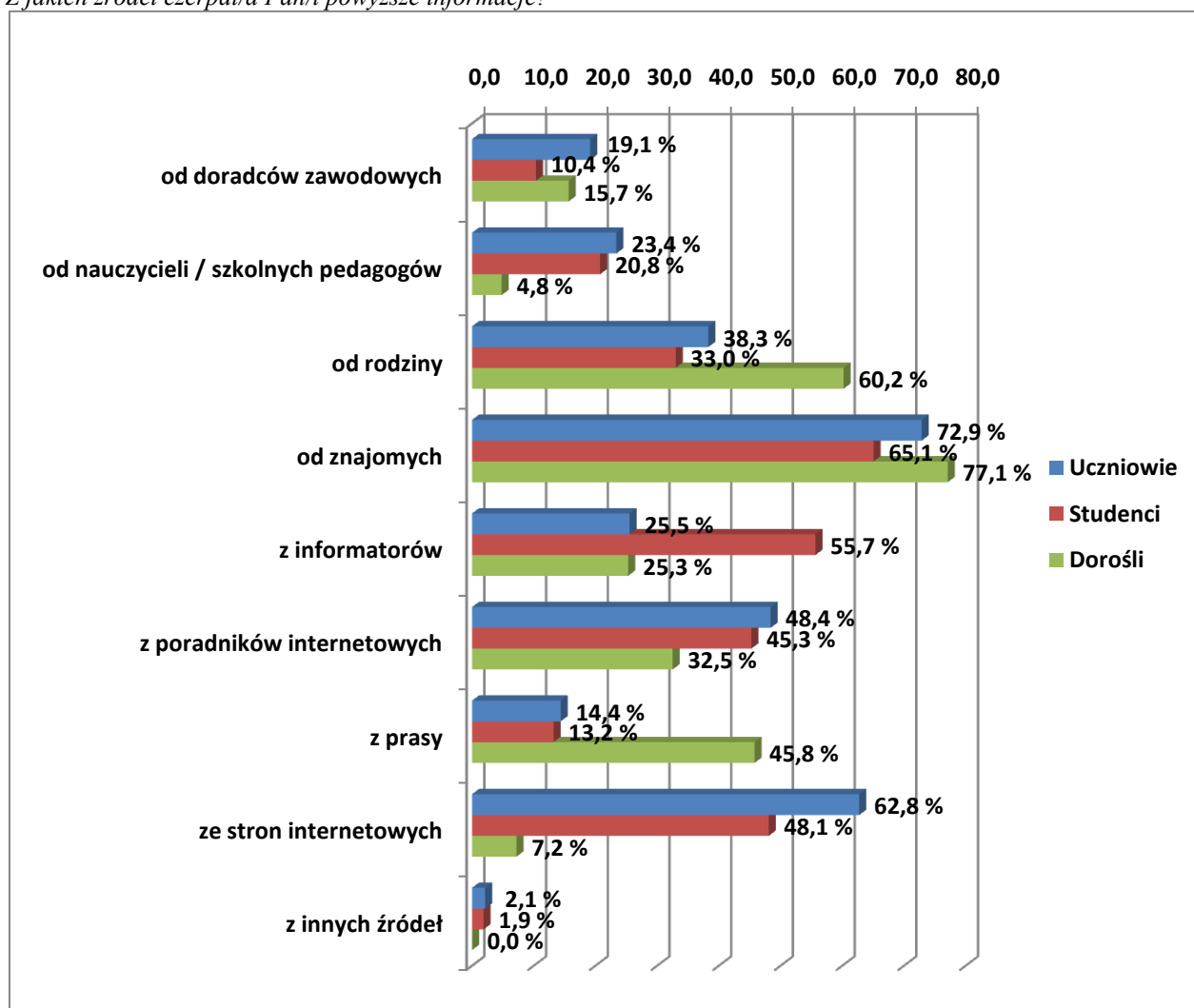
profilu nauczania w liceum czy w szkole zawodowej) często determinują kierunek ich dalszej ścieżki edukacyjnej, a tym samym drogę zawodową. Wsparcie doradcy zawodowego dla osób w tym wieku powinno być więc powszechne, aby te decyzje były jak najbardziej trafne.

Przy dokonywaniu ważnych wyborów życiowych, ważne są nie tylko informacje, ale także ich jakość oraz źródła z jakich pochodzą. Wśród uczniów, najczęściej wykorzystywanym źródłem informacji są znajomi (72,9% wskazań) i to właśnie na ich doświadczeniach/opiniach, opierają w większości przypadków swoje decyzje.

Niemal równie często (62,8%) respondenci wskazywali jako źródło informacji zawodowej Internet. Przy szybko postępującej informatyzacji społeczeństwa, gdy niemal każdy ma dostęp do komputera i sieci, jest to rozwiązanie bardzo wygodne. Problemem może być fakt, iż w takim zagęszczeniu danych, niezwykle trudno jest rozróżnić informacje rzetelne od nieprawdy. A często właśnie te drugie są o wiele bardziej wyeksponowane i przystępne.

Wykres 17

Z jakich źródeł czerpał/a Pan/i powyższe informacje?

Nieco rzadziej badani korzystali przy wyborze szkoły z pomocy rodziny (38,3% wskazań). Wskaźnik ten podobny był we wszystkich grupach wiekowych - nieco niższy był tylko wśród uczniów techników zawodowych. Z informatorów skorzystało 25,5% respondentów, z wiedzy nauczycieli i pedagogów szkolnych 23,4%, a ze wsparcia doradców zawodowych - 19,1% (oznacza to, że niemal dwukrotnie mniej uczniów niż korzystało z pomocy doradców, wymienia ich jako źródło informacji). Najrzadziej respondenci korzystali z informacji zawartych w prasie (14,4%).

4.2 Studenci

Studenci, przygotowując się do wyboru kierunku studiów i uczelni, najczęściej korzystali z informacji o zawodach (52,4%) oraz o kierunkach studiów (45,2%). Interesowały ich również informacje o rynku pracy i możliwościach zatrudnienia w danym zawodzie (27,4%) oraz rankingi szkół wyższych. Również w tej grupie respondentów znaczący jest odsetek tych osób, które nie korzystały z żadnych informacji. Wyniósł on 14,5%.

Tabela 3

Z jakich informacji korzystał Pan/i przygotowując się do wyboru kierunku studiów i uczelni?(studenci)

Odpowiedzi:	N	%
informacje o zawodach (charakterystyki, opisy zawodów)	65	52,4
informacje o kierunkach (program studiów, kadra, koła studenckie itp.)	56	45,2
informacje o rynku pracy (możliwości zatrudnienia w danym zawodzie)	34	27,4
rankingi szkół wyższych	22	17,7
informacje o możliwości samozatrudnienia w danym zawodzie	17	13,7
informacje o możliwościach podjęcia nauki za granicą	10	8,1
informacje o przeciwwskazaniach zdrowotnych w danym zawodzie	8	6,5
informacje o zawodach deficytowych i nadwyżkowych	8	6,5
z innych informacji	2	1,6
nie korzystałem/łam z informacji tego typu	18	14,5

Analiza odpowiedzi na pytanie o źródła, z których studenci czerpali wymienione wyżej informacje, wskazuje na istnienie u studentów tendencji zbliżonych do tych, na których występowanie zwrócono uwagę w grupie młodzieży szkolnej (patrz: Wykres 12). Najczęściej, jako źródło informacji studenci wymieniali znajomych (65,1%) oraz strony internetowe (48,1%) i internetowe poradniki (45,3%). W podobnym – nieco nawet niższym stopniu – studenci korzystali z pomocy rodziny (33%), nauczycieli i pedagogów szkolnych (20,8%), oraz doradców zawodowych (10,4%). Ponad dwukrotnie mniej respondentów wskazało doradców jako źródło informacji, niż było tych, którzy wcześniej korzystali z ich usług.

4.3 Mieszkańcy miasta Olsztyn, w wieku 18-64 lata

Pytanie skierowane do „dorosłych” mieszkańców miasta Olsztyn brzmiało „Z jakich informacji korzystał Pan/i, przygotowując się do wyboru zawodu / poszukując pracy / podejmując decyzje zawodowe?” Ponad 37% ankietowanych odpowiedziało, że przy podejmowaniu takich decyzji nie korzystało z żadnych informacji. Może to być - ale oczywiście nie musi - przyczyną popełniania błędów, przy dokonywaniu wyborów związanych z karierą zawodową – wg wyników badań przeprowadzonych w 2009 r. przez Internetowy Instytut Badań Rynkowych, 37% Polaków jest przynajmniej nie w pełni zadowolonych ze swojego miejsca zatrudnienia (Źródło: www.iibr.pl). A niezadowolenie i brak satysfakcji z pracy może być spowodowany nie tylko przez charakter przedsiębiorstwa, czy warunki pracy w nim panujące, ale też przez to, że wiele osób wykonuje zawody, które nie są spójne z ich wrodzonymi predyspozycjami czy pasjami.

Tabela 4

Z jakich informacji korzystał Pan/i, przygotowując się do wyboru zawodu / poszukując pracy / podejmując decyzje zawodowe? (dorośli)

Odpowiedzi:	N	%
informacje o zarobkach w danym zawodzie	46	34,8
informacje o rynku pracy (możliwości zatrudnienia w danym zawodzie)	41	31,1
informacje o zawodach (charakterystyki, opisy zawodów)	36	27,3
informacje o możliwości podniesienia swoich kwalifikacji	32	24,2
informacje o możliwości przekwalifikowania się	22	16,7
informacje o przeciwwskazaniach zdrowotnych w danym zawodzie	14	10,6
informacje o możliwości samo zatrudnienia w danym zawodzie	13	9,8
informacje o zawodach deficytowych i nadwyżkowych	11	8,3
informacje o kierunkach (program studiów, kadra, koła studenckie itp.)	10	7,6
informacje o możliwościach podjęcia nauki za granicą	7	5,3
z innych informacji	0	0,0
nie korzystałem/łam z informacji tego typu	49	37,1

Pozostali respondenci najczęściej interesowali się informacjami o zarobkach w danym zawodzie (34,8% wskazań) oraz o rynku pracy i możliwościach zatrudnienia (31,1%). Prawie 25% badanych interesowało się możliwością podniesienia swoich kwalifikacji, a 16,7% - całkowitym przekwalifikowaniem się.

Jak pokazuje Wykres 12, w tej grupie badanych źródła informacji zawodowych są dobierane w nieco inny sposób, niż w pozostałych przypadkach. Największą różnicą jest to, że zdecydowanie rzadziej są oni skłonni wykorzystywać jako źródła wiedzy Internet (prawdopodobnie na rzecz prasy, którą wybrało 45,8% badanych). Dużo większe znaczenie ma

za to dla nich rodzina – jako swoje źródło wskazało ją ponad 60% respondentów (wskaźnik ten wyraźnie wzrasta wraz z wiekiem respondentów). Ponadto, jeszcze częściej niż uczniowie i studenci korzystają z pomocy znajomych (77,1%). Dla wielu respondentów – szczególnie tych starszych – znajomi i rodzina są jedynym źródłem informacji na temat rynku pracy i zawodów.

Podsumowanie

Niestety, ze względu na ograniczone możliwości badawcze Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Olsztynie, zarówno liczebność badanej grupy, jak i uproszczona forma doboru próby, nie uprawniają do tworzenia na podstawie uzyskanych wyników uogólnień, które można by odnieść do całości badanej populacji. Jednak można założyć, iż poziom wiedzy na temat poradnictwa zawodowego w społeczeństwie, jest zbliżony do tego w badanej grupie respondentów (niski poziom wiedzy na temat poradnictwa potwierdzają również cytowane wcześniej wyniki badań przeprowadzonych na Dolnym Śląsku). Także pewne wzory zachowań, dotyczące sposobu podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych, z całą pewnością występują w całym społeczeństwie.

Na podstawie przedstawionych w poniższym raporcie danych, można sformułować następujące wnioski:

1. Zapotrzebowanie na usługi doradców jest bardzo wysokie – ponad 30% respondentów korzystało już z usług doradców, a ponad połowa z nich (wśród studentów niemal 70%) chciałaby spotkać się z doradcą zawodowym w przyszłości.
2. Pomimo iż doradcy zawodowi są zatrudnieni w większości szkół ponadgimnazjalnych, a na każdej z uczelni objętych badaniami funkcjonuje Akademickie Biuro Karier, niemal 2/3 uczniów i ok. 3/4 studentów nie miało dotychczas styczności z doradcą zawodowym.
3. Zdecydowana większość respondentów (69,9%), którzy korzystali z usług doradców zawodowych, pozytywnie ocenia udzieloną przez nich pomoc. Zwrócono jednak uwagę na fakt, iż 25% respondentów z grupy studentów i uczniów nie była w stanie jednoznacznie ocenić skuteczności poradnictwa zawodowego, co może być spowodowane brakiem podstawowych informacji na temat poradnictwa zawodowego - może to rodzić mylne wyobrażenia na temat zakresu usług doradców.
4. Poziom wiedzy na temat poradnictwa zawodowego jest bardzo niski. Znajomość zakresu obowiązków doradców zawodowych jest bardzo wybiórcza, nie funkcjonuje w świadomości społecznej żadna jednolita definicja tego zawodu. Respondenci mają również problemy ze wskazaniem miejsc, w których zatrudnieni są doradcy (także studenci i uczniowie, którzy mogą korzystać z usług doradczych w ramach swoich placówek edukacyjnych). W konsekwencji okazuje się, że duża

część respondentów potrzebowała w przeszłości wsparcia doradczego, ale nie wiedziała do kogo ma się udać w tej sprawie, lub też w ogóle nie wiedziała czym jest poradnictwo zawodowe.

5. Respondenci, przy dokonywaniu wyborów związanych z ich karierą zawodową i/lub edukacyjną, korzystają z różnorodnych informacji, jednak ich źródła są ograniczone. Znaczna część respondentów (szczególnie wśród młodzieży) ogranicza się jedynie do Internetu. Jest to niezwykle bogate źródło danych i ze względu na swoją powszechność korzystanie z niego jest bardzo komfortowe. Jednak czerpanie informacji z sieci, wymaga od użytkownika pewnej dozy „dojrzałości informacyjnej”, czyli umiejętności odróżnienia informacji wiarygodnej od fałszu, tego co rzetelne i sprawdzone od zabiegu marketingowego.

Bardzo wielu badanych dokonuje swoich wyborów w oparciu jedynie o wiedzę dostarczaną im przez rodzinę i/lub znajomych. Oczywiście nie należy tu podważać wartości doświadczenia osób, które udzielają nam wsparcia oraz ich wiedzy (również tej tzw. zdroworozsądkowej), ale ograniczanie się tylko do wsparcia tego rodzaju rodzi zagrożenie, że uzyskane informacje mogą być niepełne i nierzetelne, gdyż niewiele osób dysponuje specjalistyczną, fachową wiedzą z dziedziny informacji zawodowej. Konieczna jest więc dywersyfikacja źródeł informacji, która pozwoli na pełen ogląd sytuacji w danej dziedzinie.

Przedstawiona powyżej diagnoza sytuacji, wskazuje na potrzebę podjęcia pewnych konkretnych działań, ukierunkowanych przede wszystkim na podniesienie niskiego poziomu wiedzy na temat poradnictwa zawodowego. Szczególnie ważne wydaje się zaszczepienie jej u najmłodszych - uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych - aby byli w stanie dokonywać swoich wyborów edukacyjnych świadomie, w oparciu o rzetelną wiedzę, oraz trafną diagnozę potencjału i zainteresowań.

Wyniki badań dostarczają również pewnych wskazówek, w jaki sposób dotrzeć do osób stanowiących potencjalnych klientów doradców zawodowych. Skoro korzystanie z Internetu jako źródła informacji jest tak powszechne, to czemu nie wykorzystać go szerzej do rozpowszechniania poradnictwa zawodowego, a także jako platformy kontaktu z doradcami zawodowymi („poradnictwo na odległość”)?

Konieczne jest też przeprowadzenie dalszych, zakrojonych na szeroką skalę badań na temat społecznego postrzegania poradnictwa zawodowego, nie ograniczających się do badań

sondażowych, ale zawierających także moduły badań jakościowych, np. zogniskowane wywiady grupowe (*fokus group interview*) i wywiady pogłębione. Pozwoliłyby one nie tylko na dokonanie trafniejszej analizy problemów związanych z poradnictwem zawodowym, ale także pomogłyby w doborze działań, które umożliwiłyby na skuteczne rozwiązanie tych problemów.

Aneks 1

Tabele

1. W jakim celu chciałby/chciałaby Pan/i skontaktować się z doradcą zawodowym?(uczniowie)

Odpowiedzi:	N	%
aby zbadać predyspozycje zawodowe	46	43,0
aby uzyskać pomoc przy wyborze kierunku studiów	39	36,4
aby uzyskać informacje o zawodach i specjalnościach	37	34,6
aby uzyskać pomoc przy wyborze szkoły	30	28,0
aby uzyskać informacje o szkołach i instytucjach szkoleniowych	28	26,2
aby uzyskać informacje o metodach i sposobach poszukiwania pracy w kraju i za granicą	27	25,2
aby uzyskać pomoc w przygotowaniu się do poszukiwania pracy	24	22,4
aby uzyskać informacje o rynku pracy, w tym o pracodawcach i profilach prowadzonej przez nich działalności	23	21,5
aby uzyskać informacje o sposobach i metodach rekrutacji oraz prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych	23	21,5
aby uzyskać pomoc przy radzeniu sobie ze stresem	17	15,9
aby skorzystać z testów psychologicznym	17	15,9
aby uzyskać informacje o zakresie i formach działania instytucji publicznych i niepublicznych	9	8,4

2. W jakim celu chciałby/chciałaby Pan/i skontaktować się z doradcą zawodowym?(studenci)

Odpowiedzi:	N	%
aby uzyskać informacje o rynku pracy, w tym o pracodawcach i profilach prowadzonej przez nich działalności	30	58,8
aby uzyskać pomoc przy wyborze zawodu	27	52,9
aby uzyskać informacje o metodach i sposobach poszukiwania pracy w kraju i za granicą	23	45,1
aby zbadać predyspozycje zawodowe	20	39,2
aby uzyskać informacje o zawodach i specjalnościach	20	39,2
aby uzyskać pomoc przy zakładaniu działalności gospodarczej	17	33,3
aby uzyskać informacje o sposobach i metodach rekrutacji oraz prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych	16	31,4
aby uzyskać pomoc w przygotowaniu się do poszukiwania pracy	16	31,4
aby skorzystać z testów psychologicznych	15	29,4
aby uzyskać pomoc przy radzeniu sobie ze stresem	13	25,5
aby uzyskać pomoc przy zmianie	11	21,6
aby uzyskać informacje o zakresie i formach działania instytucji publicznych i niepublicznych	10	19,6
aby uzyskać informacje o szkołach i instytucjach szkoleniowych	9	17,6
aby uzyskać pomoc przy wyborze kierunku studiów	7	13,7
aby uzyskać pomoc przy wyborze szkoły	7	13,7
w innym celu	1	2,0

3. W jakim celu chciałby/chciałaby Pan/i skontaktować się z doradcą zawodowym?(dorośli)

Odpowiedzi:	N	%
aby uzyskać pomoc przy zmianie zawodu	22	46,8
aby uzyskać informacje o rynku pracy, w tym o pracodawcach i profilach prowadzonej przez nich działalności	16	34,0
aby uzyskać informacje na temat możliwości podniesienia kwalifikacji	16	34,0
aby uzyskać pomoc przy zakładaniu działalności gospodarczej	14	29,8
aby zbadać predyspozycje zawodowe	10	21,3
aby uzyskać informacje o zawodach i specjalnościach	10	21,3
aby uzyskać informacje na temat możliwości przekwalifikowania się	10	21,3
aby uzyskać informacje o metodach i sposobach poszukiwania pracy w kraju i za granicą	10	21,3
aby uzyskać informacje o zakresie i formach działania instytucji publicznych i niepublicznych	10	21,3
aby skorzystać z testów psychologicznym	10	21,3
aby uzyskać informacje o sposobach i metodach rekrutacji oraz prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych	9	19,1
aby uzyskać pomoc w przygotowaniu się do poszukiwania pracy	9	19,1
aby uzyskać pomoc przy radzeniu sobie ze stresem	9	19,1
aby uzyskać pomoc przy wyborze zawodu	7	14,9
aby uzyskać informacje o szkołach i instytucjach szkoleniowych	6	12,8
aby uzyskać pomoc przy wyborze szkoły	3	6,4
aby uzyskać pomoc przy wyborze kierunku studiów	1	2,1
w innym celu	1	2,1

Aneks 2

Tabele c.d.

1. Jeśli w przyszłości chciałby/aby Pan/i skontaktować się z doradcą zawodowym, to w jakim celu?(uczniowie)

Odpowiedzi:	N	%
aby uzyskać pomoc w wyborze zawodu	74	46,3
aby zbadać predyspozycje zawodowe	65	40,6
aby uzyskać pomoc przy wyborze kierunku studiów	61	38,1
aby uzyskać informacje o zawodach i specjalnościach	58	36,3
aby uzyskać informacje o rynku pracy, w tym o pracodawcach i profilach prowadzonej przez nich działalności	45	28,1
aby uzyskać informacje o metodach i sposobach poszukiwania pracy w kraju i za granicą	43	26,9
aby uzyskać informacje o sposobach i metodach rekrutacji oraz prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych	43	26,9
aby uzyskać pomoc przy zakładaniu działalności gospodarczej	35	21,9
aby uzyskać pomoc w przygotowaniu się do poszukiwania pracy	35	21,9
aby uzyskać pomoc przy wyborze szkoły	31	19,4
aby uzyskać pomoc przy zmianie zawodu	30	18,8
aby uzyskać informacje o szkołach i instytucjach szkoleniowych	25	15,6
aby uzyskać pomoc przy radzeniu sobie ze stresem	20	12,5
aby skorzystać z testów psychologicznym	20	12,5
aby uzyskać informacje o zakresie i formach działania instytucji publicznych i niepublicznych	18	11,3
w innym celu	0	0,0

2. Jeśli w przyszłości chciałby/aby Pan/i skontaktować się z doradcą zawodowym, to w jakim celu?(studenci)

Odpowiedzi:	N	%
aby uzyskać pomoc przy zakładaniu działalności gospodarczej	52	51,5
aby uzyskać pomoc w wyborze zawodu	51	50,5
aby uzyskać informacje o zawodach i specjalnościach	47	46,5
aby uzyskać informacje o rynku pracy, w tym o pracodawcach i profilach prowadzonej przez nich działalności	43	42,6
aby uzyskać informacje o metodach i sposobach poszukiwania pracy w kraju i za granicą	42	41,6
aby zbadać predyspozycje zawodowe	40	39,6
aby uzyskać informacje o sposobach i metodach rekrutacji oraz prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych	31	30,7
aby uzyskać pomoc przy zmianie zawodu	29	28,7
aby uzyskać pomoc w przygotowaniu się do poszukiwania pracy	29	28,7
aby skorzystać z testów psychologicznym	21	20,8
aby uzyskać informacje o szkołach i instytucjach szkoleniowych	20	19,8
aby uzyskać informacje o zakresie i formach działania instytucji publicznych i niepublicznych	19	18,8
aby uzyskać pomoc przy radzeniu sobie ze stresem	19	18,8
aby uzyskać pomoc przy wyborze kierunku studiów	12	11,9
aby uzyskać pomoc przy wyborze szkoły	9	8,9
w innym celu	0	0,0

3. Jeśli w przyszłości chciałby/aby Pan/i skontaktować się z doradcą zawodowym, to w jakim celu? (dorośli)

Odpowiedzi:	N	%
aby uzyskać informacje na temat możliwości podniesienia kwalifikacji	37	39,8
aby uzyskać pomoc przy zmianie zawodu	34	36,6
aby uzyskać pomoc przy zakładaniu działalności gospodarczej	33	35,5
aby uzyskać informacje na temat możliwości przekwalifikowania się	25	26,9
aby uzyskać informacje o rynku pracy, w tym o pracodawcach i profilach prowadzonej przez nich działalności	23	24,7
aby uzyskać informacje o metodach i sposobach poszukiwania pracy w kraju i za granicą	22	23,7
aby uzyskać informacje o sposobach i metodach rekrutacji oraz prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych	20	21,5
aby zbadać predyspozycje zawodowe	17	18,3
aby uzyskać informacje o zakresie i formach działania instytucji publicznych i niepublicznych, które mogą być przydatne	15	16,1
aby uzyskać pomoc przy radzeniu sobie ze stresem	13	14,0
aby uzyskać informacje o zawodach i specjalnościach	11	11,8
aby uzyskać pomoc w przygotowaniu się do poszukiwania pracy	11	11,8
aby skorzystać z testów psychologicznym	10	10,8
aby uzyskać pomoc przy wyborze zawodu	9	9,7
aby uzyskać informacje o szkołach i instytucjach szkoleniowych	9	9,7
aby uzyskać pomoc przy wyborze kierunku studiów	5	5,4
aby uzyskać pomoc przy wyborze szkoły	2	2,2